

Negyedik évi folyam.
Pest, martius 8-án 1857.

A „Vasárnapi Ujság” hetenként egyszer egy nagy negyedretű iven jelenik meg. — Előfizetési díj január—juniussig azaz : 6 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy postai uton a „Politikai Ujdonsagokkal” együtt csupán csak 3 ft. pp. Az előfizetési díj a „Vasárnapi Ujság” kiadó-hivatalához (egyetem-utca 4. sz.) bérmentve utasítandó.

JÓKAI MÓR.

Jókai Mór . . .

Talán elég is volna ennyit mondani s azután szépen aláírni a rövid, de velős életrajz alá szerzői nevemet?

Vagy nem bizonyos-e, hogy e név pusztán megemlékezésben több ékesen-szólás lappang, mint a legczikornyasabb ismertetésben, melylyel kevésbé érdekes egyéniségek bemutatásánál itt ott kedveskednek a lapok olvasóiknak?

A Vasárnapi Ujság közönsége előtt szólok. S van-e név, melylyel e közönség gyakrabban és örömeztőbb találkozik, mint Jókai Mór? Van-e e lapnak sok jeles munkása között, kinek tisztább szellemi élvezetet köszönhetne, ki kedvesebben, meghatóbban tudna szívéhez szólani, ki elragadó költészetével és mindig növekedő szellemerejével magasabban emelte fel lelkeinket, ki annyiszor vigasztalta meg az élet küzdéseiben ellankadtakat, annyiszor vidította fel a szomorgókat, s villanyozta fel az egykedvűeket? Van-e, ki olly ellenállhatlan bájjal mutatta volna meg a haza és nemzet iránti szeretetet bűvös bájos hatalmát, mint Jókai Mór? Van-e e lapnak olly száma, mellyben nevére

gagy keze munkájára ne találánk? — Jókai Mór e lap főmunkatársa. Ez arckép az, mellynek eredetijével naponkint van alkalom találkozni. S azért némi családi ünnepünk a mai nap. Ez időt,

választottam, mert épen e napokban van lapunk első megjelenésének negyedik évfordulója. Engedjétek meg annak, a ki képtárt rendez, hogy azon sok jeles közé, kiknek képeivel gyűjteményét gazdagítja, néha saját háza tagjának, egy barátjának, testvérének arcképét is felfüggeszthesse.

De ő nemcsak a mi házunké — ő nemcsak azt cselekedte, a mit e lapok közönsége ismer és szeret, neki vannak egyéb nagyobb érdemei, ő azon igen kevés magyar író között az első helyen áll, kiket hazánk határain kívül is ismernek, kik az európai irodalom felszínére emelkedtek. — S a kik az írókat eléggé ismerik, szeretnének az embernek is szemébe nézni. — Azért nem használ semmi csürés-csavarás, maradjunk a szokott kerékvágásban s — mondjuk el Jókairól is a szükséges életrajzi adatokat.

Jókai most 32 éves ember; erős, ép férfi, kin első pillanatra meglátszik, hogy a munkától nem ijed meg, s hogy bármi bámulatos munkásságot fejtett ki már eddig is, alkalmasint, csak ezután fog még amugy Isten igazában hozzá látni a dologhoz. Született Komáromban, hol atyja

JÓKAI MÓR.

ügyvéd s táblabíró volt. Tanult a komáromi, pápai s kecskeméti ref. iskolákban. Később kifejlett írói szenvedélyének jeleit már e korszakában is adta, s még gyermek volt, midőn valamelyik pesti

lapban kiadták kisebb munkáit. Sokat foglalkozott ez időben vers-irással is, de legkedvencebb foglalkozása fiatal éveiben a festészet volt. Erre készült ő egész lélekkel s még igen jól emlékszem, hogy midőn ezelőtt 12—13 évvel Pestre kerültünk, Petőfi úgy ismertette meg engem Jókaival, mint egy nagy reményű festővel, a minék bizonyításául boldogult barátunk gyakran mutogatta azt a híven őrzött arczképet is, melly kék quakkerben őt ábrázolta, s melylyet neki emlékül az ő legkedvesebb barátja Jókai festett. Igen sajnálom, hogy e kép nincs meg, már csak azért is, mert az bizonyosan nagy mulatságára szolgálna most Kakas Mártonnak.

Iskolái végeztével 1845-ben Pestre jött, hol írói hajlama s munkássága, mellynek már addig is adá kisebb nagyobb jeleit, határozottan kifejtett. Tagadhatlanul nagy befolyással volt reá szoros barátsága Petőfivel, de e befolyás kölcsönös volt. Tanuja voltam e szép, nemes viszonyoknak s azok a jó régi idők, az ő fellengző reményeikkel, kitörülhetlenül vannak emlékembe vésve. Jókai első novellái, mellyek az Életképekben s később külön is megjelentek, épen olly meglepőleg hatottak az olvasó közönségre, mint Petőfi versei. Mindkettőből első pillanatra kiolvasták a mélyebbre látók, hogy itt nem mindennapi szellemekkel van találkozásuk. Most jól esik e visszapillantás. Alig mult el egy évtized s az azalatt fölmerült csalódások tengerében vigaszul szolgált, a valósult remények e két mentő csolnakát megpillantani.

Jókai 22 éves volt, midőn 1847-ben az akkor legolvasottabb szépirodalmi lap, az „Életképek“ szerkesztője lett. Egy év mulva sok más vállalattal együtt, e kedvelt lap is megszűnt. Ez időbe esnek életének legszebb, legboldogítóbb napjai. Ekkor vette nőül forró szenvedélye tárgyát, a nemzeti színház egyik legünnepeltebb hölgyét *Laborfalvi Rózsát*. És itt is tisztán fénylik szerencse-csillaga. Mert a ki évek mulva tanuja lehet e kölcsönösen boldogító viszonyoknak, kénytelen elhinni, hogy a házasságok csakugyan égben köttetnek.

1849-ben Jókai Debreczenben merült fel ismét mint az akkor közkedvességben részesült „*Esti lapok*“ szerkesztője, melly lap különösen Jókainak egyik erős oldala, a humor és igaz magyar elmés-ségben tűnt ki. Néhány évi szünet állott be, melly Jókait távol tartá az irodalomtól. Elvonultságát folytonos tanulmányokra szentelé. 1850-ben végre visszatért Pestre, hol egy darabig *Sajó* álnév alatt kezdte meg újra félbenszakasztott pályáját. Majd ismét fölvette saját nevét s ez időtől fogva fejté ki azon roppant munkásságot, mellyhez foghatót egy ember részéről irodalmunkban soha nem tapasztaltunk s a külföldön is a szerencse csak kevés kegyenceinek engedett. Ekkor szerkeszté néhány évig a gr. Festetics Leó által kiadott „*Déliab*“ című szépirodalmi lapot is. A közönség örvendés megdöbbenéssel látá a pazar fényt, mellyet visszatérő kedvence maga körül s egyuttal reá is árasztott s ha voltak talán, kik aggódva tekinték az üditő forrás bő ömlését, félve annak véletlen kiapadásától, az idő mindinkább oszlatta aggodalmaikat. E természetesség nem volt mesterkéltsé, hanem természetes erőfolyás, melly folytonos művelés és ápolás által mindig új tápot s állandóságot nyert. Jókai maga mondja s bebizonyult másokon is, hogy minél többet dolgozik, annál többet dolgozhatik.

Művei el vannak terjedve palotákban s kunyhókban; alig lesz magyar olvasó, ki egy vagy más lelki élvezetre ne emlékezne, mit azoknak köszönhet. Hadd álljon itt az egész jegyzék, az ő munkásságának eddigi bámulatos eredménye, melly között megannyi jó ismerőst fog találni a szives olvasó.

Jókai eddig megjelent munkái :

1. Hétköznapok 2 kötet. 1846.	15. A magyar előidők 2 kötet. 1855.
2. Vadon virágai 2 kötet, második kiadás. 1852.	16. Véres könyv 3 kötet. 1855.
3. Csataképek 2 kötet. 1850.	17. A magyar nép adomái. 1856.
4. A bujdosó naplója. 1850.	18. Tarka élet 2 kötet. 1855—56.
5. Hangok vihar után 2 kötet. 1850.	19. Délvirágok 2 kötet. 1856.
6. Erdély aranykora 2 kötet. 1851.	20. Árnyképek 2 kötet. 1856.
7. A két szarvu ember. 1852.	21. A régi jó táblabírák 4 kötet. 1856.
8. Török világ Magyarországon 3 kötet. 1853.	22. Szomorú napok 2 kötet. 1856.
9. Egy magyar Nábob 4 kötet. 1853.	23. Oceania. 1856.
10. Halil patrona 2 kötet. 1853.	24. Népvilág 2 kötet.
11. A magyar nemzet története. 1854.	25. Regék.
12. Janicsárok végnapjai 3 kötet. 1854.	26. Legvitézesebb huszár (Vasárnapi könyvtár 1856.)
13. Karpathi Zoltán 4 kötet. 1854.	27. Elátkozott család 4 kötet. (most foly a „P. N.“-ban.) — Ezek J. M. elbeszélő művei.
14. Erdélyi képek 2 kötet. 1854.	

Ujabb időkben irt nevezetesb színművei, mellyek mindig nagy hatással adatnak színpadunkon: „*A hulla férje; Dalma; Manlius Siniester; Könyves Kálmán.*“ A drámai tér az, mellyben véleményem szerint Jókaitól még ezután várhatunk szép eredményeket Hivatá-

sát eddig is bebizonyítá, de a dráma az, melly kiválólag megkívánja a nagyobb élettapasztalást, tanulmányt és gyakorlottságot. Ezt tanusítják a világ legnagyobb drámáiróinak példái. A legnehezebb, de talán legszebb s legjutalmazóbb pálya. — Jókai ujabb vállalata más egyebeken kívül a „*Nagy Tükör.*“ — Német nyelven számtalan műve jelent meg s folyvást jelen meg fordításban, Pesten, Svajczban, Lipcsében, Bécsben, Zágrábban, Temesvárott stb. Néhány műve megjelent francia nyelven is és *Stuart* Mária grófné angol nyelven adott ki tőle két kötet novellát. Londonban „*Hungarian Sketches*“ (magyar vázlatok) czim alatt.

Ennyit mutat fel Jókai szorgalma e mai napig — s a mellett jót nem állhatunk, hogy egyet mást a tárgyak halmazából ki nem feledünk.

A sors tehát másképp intézkedett Jókai jövőjéről. Nem volt belőle sem versíró, sem festő; de e tárgyakkal foglalkozása bizonyosan nagy befolyással volt, hogy azzá legyen, a mit most tisztelünk és szeretiünk benne, hogy teljesen bírja azt a gyönyörű hangzatos nyelvet, mellynek párját hiában keressünk, s hogy gyönyörködünk az ő képzelete kifogyhatlanságában és azon ragyogó színpompában, mellyet most az egyszerű betűk segítségével varázsol elénk.

Isten is munkára fizet. Azon fényes állás kivívása, mellyet most foglal el Jókai irodalmunkban, nem járt küzdés, fáradság nélkül. Az ő munkássága példabeszéddé vált. Nála a munka életszükség, elfojthatlan szenvedély s élvezet egyszersmind s akkor érzi magát legjobban, midőn naponként 10—12 s néha több órát is tölthet íróasztalánál, írva egy nap sokszor a legkülönneműbb dolgokat, hol drama, hol regény, hol novella folytatását, hol egyik, hol másik lapnak szánt majd komoly, majd tréfás cikkeit, a mellett olvasva, tanulmányozva s készleteket gyűjtve folytonosan, szünet nélkül. De mint is volna másképp lehetséges, hogy egy korabeli ember, alig tíz év leforgása alatt közel 60 kötetet írjon össze olly művekből, mellyek irodalmunknak valódi díszére válnak, s mellyeket folyvást keresve keresnek a külföld irodalmi számára is.

De azért ő nem valami mogorva szobatudós, ki az élet ingereinek egészen hátat fordított. Ellenkezőleg, derült életnézeteit, vidám kedélyét a munka csak neveli. Időt talál minden nemesebb élvre, mit családi kör, barátság, társasági élet s a természet nyújt, s ha ez élvekre belefáradt, ha pihenni vágy, visszavonul íróasztalához, belemerül eszményei világába, melly enyhet, vigaszt s új erőt nyújt, és — dolgozik.

A varázs, mellyet Jókai a magyar közönségre gyakorol, abban áll, hogy ő teljesen a mienk, a mi csontunk és vérünk, ez áldott földnek gazdag termése. Valahányszor megszólal, érezzük, hogy örömnünknek, fájdalomunknak igazi hangján szól, hogy kezében a mindenható kulcs az ő gazdag kedélye, melly szívünk zárait ellenállhatlanul megnyitja. És van Jókainak egy talizmánja, melly művészi hivatottságának csilhatlan bizonyítványa. Bizonyos lélek-nemesség, mellyet minden, még legesekélyebb dolgozatában is mindenkor feltalálunk. Ám fedezzen fel műveiben bármi nagyobb, vagy kisebb hibákat az avatott kritika; de aljas vagy nemtelen gondolatot nem fog találni azokban soha. Ez az, a mit a finomabb lelkűek önkénytelenül kiéreznek s a mi különösen nőolvasók előtt műveinek hitelét örök időkre biztosítja.

Örvendhetünk Jókainak, ki azon korban, midőn mások még csak a kezdetnél vannak, munkásságának már is olly bámulatos eredményeit tudja fölmutatni. Örvendjünk a még fényesebb jövőnek, mellyhez Jókai testi lelki épségénél s kifáradni nem tudó szorgalmánál fogva reményünk lehet.

S örvendjünk annak, a mi minket legközelebről illet, hogy Jókai ezentul is hűséges dolgozótársa marad a Vasárnapi Ujságnak!

Pákh Albert.

Haller Péterné.

(Ballada.)

I.

„Nyergeljétek a lovamat;
Siess hű cselédem.
Te meg aztán gondold reám
Kedves feleségem.“

„Még egy csokót! — Majd azt akkor
Hogy ha visszatérek.
Most áldjon meg a jó Isten
Feleségem téged! - -

„Ha méssz tehát, én majd itthon
Istenemet kérem,
Hogy a harezban édes férjem
Valami ne érjen.“

Megy a várur és fölveti
Magát a lovára.
Ifju asszony fehér kendőt
Lobogtat utána. —

II.

Harsog a tárogató, harsog;
Most jön a várur,
„Mért e hideg fogadtatás?
A várura bámul.

Hallgat a várnagy, hallgat.
Miért hallgatsz várnagy?
Beszélj! beszélj! ne feledd, hogy
Te az én szolgám vagy.

„És ti sorban! . . . Nem érthetem.
Hát asszonytok, hol van?
Beszéljete, szóljatok hát
Egyszer, a pokolban!“ —

Odafenn a várszobában
Betegen, halványan,
Ifju asszony, fehér asszony
Fekszik az ágyban.

„Mért jöttél meg ilyen hamar?“
Nem érti a várur.
„Kiszáradt a szegény virág.“
A várura bámul.

„Nem is csoda, ha kiszáradt:
Megtetszett a napnak,
S kiégeték hő szerelem
Sugarai annak.

Ne fogd meg az én kezemet;
Bűnös az én vérem.
Ereszsz, te is elkárhozol,
Bizony még megérem.

Ne nézz rám úgy, mert a szemed
Mint pokoltűz éget.
Hah! öreg férj, Haller Péter
Megcsaltalak téged! . . .

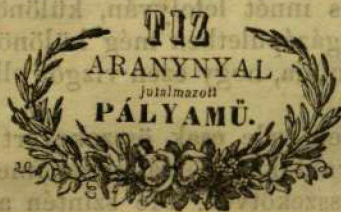
Hallod? hallod? Hol a kardod?
Ne légy olyan gyáva!
Itt a szívem, üsd ide csak,
Ne állj itt hiába.

Nem értettél? Miért remegsz,
Sápadsz, gyáva féreg? . . .
Hol a kardod? Ide nézz csak,
En semmit sem félek.“

Egy pillanat — és az a kard
Már a kezében van.
Egy pillanat — és az a kard
Már a szívében van.

Haller Péter, fájdalomában,
Szótalanul áll ott:
Irtóztató való, a mit
Értett, hallott, látott.

Magyari.

Izabella királyné.

Életrajz.

Irta SZILÁGYI ISTVÁN.

(Folytatás.)

XX.

Martinuzzit három tapasztalással gazdagította a nem egészen sikerült vállalat. Egyik: hogy Izabellát eddig kiállott bajai, még nagyobb férfiasságra, bátor önállásra edzették, mint várni remélé, s hogy azt koronájától csak a legvégsőkig vitt kényszerűség foszthatja meg. Másik: hogy nincs olly magasra vitt bonyodalom, melyet az ő eszélynének ketté vágni ne sikerüljön. Harmadik: hogy bármost a béke helyre állott: bizonyos, miszerint sem Szulejman nem fogja serege kudarczát annyiban hagyni, sem a királyné és környezete nem szünendének mindent merni, hogy őt helyéből kitudják. S ez utolsóban jövő teendőit is tisztán hitte látni. Egy új összejövetelem Salm gróf és Báthori Andrással, Diószegen (1550), a királyné kivetéséről s fiának Ferdinand kezébe átadásáról tesz ajánlatot, mit a többi önként követend; csak sereg teremjen mellette rögtön, s élin ügyes hadvezér; a dolgok vitelében semmi késedelem, de a legsietőbb gyorsaság: ezektől függ minden. A titok ismét kinyilatkozott. Izabella Enyeden azonnal gyűlést tart; hol a rendektől változatlan hűséget és ragaszkodást értvén, Martinuzzira notát kér s kap. De a kormányzó sem pihen; s alig veszi hírét Castaldo 7000-ed magával közeledtének: fegyvert ölt, s egy tekintélyes csapat élin, Körösbányán keresztül, a gyűlésben terem; a hol, midőn sem kérés, sem ígéret nem használ, hogy ítélete megsemmisítessék: bár eredménytelenül, fenyegetéshez fog. Hire fut ez alatt Castaldo közeledtének, s ettől inkább, mint a püspöktől tartva, kiki saját háza védelmére haza takarodik. Kevesen maradtak a királyné oldala mellett: Csáki Mihály, Balassa Menyhért, Kendi Antal, Kis Ambrus, állhatatos ellenei a püspöknek, s ez által ezért halálnak is szánya. Izabella ezek kíséretében Fejérvárra, onnan Szászsebesre fut, ott zárja el magát. Balassát tetemes erővel Castaldó elé küldi; de az nem tartóztatja fel a vést: Castaldo más uton, csakugyan bejutván Erdélybe. A királyné várai egymásután adják fel magokat a püspök ostrom-seregének; s végre maga Szászsebes is, vele a királyné, egész udvara Martinuzzi hatalmában (1551). A győztes püspök ismét alázattal járul királynéja elé; s elfogott kincseit kézbe szolgáltatván, a

történekről sirva bocsánatot kér; alázatosan jelenti a királyi vezérek és biztosok megérkezését tetemes erővel; ajánlja a velők alkalmas föltételek alatti kiegyezést; magának csak ellenei kiadatását kérvén, kiken példás büntetést vehessen. Nem volt többé mit felelnie Izabellának. Látta, hogy rá nézve minden immár bevégzett dolog.

XXI.

Az értekezlet megnyilt; jelen levén Ferdinand részéről Castaldo, Báthori A., Nádasdi Tainás és Losonczy István; Izabelláról egynehány tanácsos. A kötés szavait Martinuzzi olvassa fel. Azok szerint: „Izabella, maga és fia nevében lemond Erdélyről s Magyarország részéről; a koronát s egyéb királyi jelvényeket átadja Ferdinandnak; ezekért Ferdinand a királynénak és fiának adja Oppelnt és Ratibort, s a szepesi grófságot; Izabella kap 100 ezer aranyat jegypénz fejében, a királyfi nőül egy leányt, Johannát, Ferdinand házából; tartozván azonban ez egyezvényt távozás előtt eskütétellel megerősíteni.“ — Izabellának fájdalom-, majd haragtól elfogulva kicsordult a köny a hallottak után szeméből; de végig nézven elméjével dolgain, — „Ö,“ — ugymond, — „a kötetést aláírja; de Istent s minden szenteket hívja bizonyosággul, hogy ő, fia jogaira nézve e sérelmes lépést kényszerítve s nem akarva tette. Hiszi azonban, hogy a hatalmas Isten, ki a hálátlan emberek vétkeire éles szemével vigyáz, illy égbekiáltó gonoszságért bizonynyal példás boszút áll. És hogy azt tegye is, hogy azt, ki e keserű bajoknak okozója volt, látogassa meg, azért, éjjel nappal szüntelen esedezni megneim szünik.“ Az ünnepélyes megerősítés minélelőbb végrehajtását Martinuzzi nem szünt meg legerélyesebben szorgalmazni. A királyné, legyőzve sorsától, engedett; s miután kezét Castaldonak beadta: országgyűlést nyitott Kolosvárt. Korona, pálcza s az ország aranyalmája a főtemplom oltárán ott voltak kitéve. Tizenegy éves királyi fiát oda vezetvén Izabella, mély keservvel szólította meg a gyűlekezlet előtt: „Ne nehezteld édes fiam, hogy a királyi hatalom e jelvényeit, mikkel egykor téged remélelek fölékesítve trónodon ülve látni, a minden bizonynyal jó Ferdinandnak átadom.“ Azután a hosszú sorral álló rendekhez fordulva, — „Im“ — ugymond, — nemes magyarurak, vegyétek át országtok kincseit, adjátok át azokat királytoknak. Engedje Isten, hogy az nektek, országtoknak s az egész keresztény világnak szerencsét hozzon; bár én látom, hogy az nem leszen úgy. Nekem, szolgálaim és férjem tápláltjai által megcsalt, elárult nőnek, örök dicsekedésem: hogy azokat, okait annyi háboruságnak, bár erőmet a hosszú bajok nem tették úgy semmivé, hogy reményem nem volna, a jó egyességért, magam és fiam szerencsését hátra téve, nem vértől undokitva adom át. De téged én Istenem kérlek, büntető karod súlyát éreztess az eskütörővel; s ki az igazakat el soha nem hagyod, az árvát s özvegyet fogadd ótalmad alá.“ — Az országnak illetén átadását, az ifju János Zsigmondnak Ferdinand leányával eljegyeztetését, s mind azt a mi a gyűlésen történt, Petrovics azonnal bejelenté levelében Szulejmannak; mi elég volt, hogy közötté és Ferdinand közt az ellenségeskedés újból kitörjön.

XXII.

Izabella, dolgait rövid idő alatt rendbe szedvén, Erdélyből fiával együtt kiment, kísértetve szomorú seregétől övéinek. Martinuzzi sem maradt el, ki, midőn visszatérendő, el akara Izabellától válni: mondják, nem tartóztathatta könyeit, emésztve nyomván kétségkívül lelkét az atyától vett jótéteményekért a fiának illy gonoszul fizetés emlékezete. Izabella a Meszeshegyek rengeteg erdein keresztül vevén utazását, a magas bérce-oromról gyakran vissza tekintgetett az elhagyott Erdély felé. Midőn egy szoros helyt le kellett kocsijáról szállania, félre menvén kísérőtől, egy hársfába bevészte nevét, e három betűvel: S. F. V. (Sic Fata Volunt); s úgy folytatta tovább utazását. A Tiszánál nevezetes száma várakozott reá a magyar fő uraknak: Petrovics Péter, Balassa Menyhért, Patócsi Ferencz, kassai parancsnok Czéczei Lénárt, Ferdinand részéről Perényi Ferencz nyitrai püspök, kik bucsu-tiszteletüket tanusítani jövének eléje. Ezek kíséretében érkezett be Kassára, utjának első nyughelyére, ott akarván bevárni a kötés pontjai teljesülését.

XXIII.

Mit a királyné megjövendölt, kezdett nem sokára mind beteljesedni. Gyors egymástkövetve vitte utána a hír a török harag vad eredményeit: várak foglalását, pusztítását azon földnek, melly még

eddig, illy nagyságban legalább, török dulásoknak nem volt színhelye. Kassán volt még, midőn Ferdinánd dec. 29-ki leveléből, Martinuzzinak is olvasá halálát, mellyet Castaldo orgyilkosai azon hó 17. hajtottak végre. Halál után nagy vádakkal terhelék a kardinált: azonban úgy látszik, inkább Castaldo személyes gyűlölete volt az ok, ki maga mellett és felett nem örömet látá a kormányzó társat, ki önbelátásánál fogva, sokszor máskép akart, még a török irányában is eljárni, mint Castaldo ohajtotta volna. Már abban is, hogy a kardinál, Lippa ostromakor, a török parancsnoknak bánatlan követelése elmehetését, ingadozó árulást vélt a fővezér felfedezhetni.

XXIV.

Izabella, Kassán élt napjait nem számlálta a szerencsésebbek közé. Ötödik hónapot tölte már várakozásban, s rá nézve a kötés teljesedésbe még sem ment, követei által mind hiában sürgette Ferdinándnál nászilletményét, az ígért herczegségeket, magyarországi javait; hiába terjesztette elő a nyomoru állapotot, mellybe maga és fia, kiturva birodalmukból, ugyszólván erőszakkal taszítottak: jó választ mindcsak nem nyere; úgyhogy utójára kénytelen volt, Magyarországból kiköltözve, elébb bátyjánál, majd özvegy anyjánál vonni meg magát Varsóban, hogy szükségeiről legalább gondoskodva legyen. Tinódi szerint, a királyi udvar becsült és szeretett vala Kassán, s eltávozását nem tekinték megindulás nélkül. Kiválóan ragaszkodás tárgya volt a királyfi, a deli termetű szép tekintetű ifju, ki lovát már akkor olly derekasan megülé; mivel leke, szépen fejlődött elméje egyiránt csudálással, tisztelettel tölték el ismerőit. A királyi családot az ősz Petrovics és Perényi Ferencz kísérték lengyel földre át (1552. jan. 17), s onnan a következő év februárja elején Oppelnbe, jövő birtokába, miután Ferdinánd által, kit eddig is csak a seregtartási tetemes kiadások gátoltak, pénzkövetelésére nézve is kielégítettett.

XXV.

A szegény herczegség szűk jövedelmével, rozszant palotáival, nem felelt meg a királyné reményeinek; s az alig 12 ezer forint bevétel, a legszükségesebb javítások csupán, teljes föleméztéssel fenyegették. Királyi bátyja járult Izabellának elhagyatott sorsához egypár lengyel tartománykával, majd özvegy anyja a zámbori uradalommal; de azért még ezek sem gátolhaták meg, hogy egész udvarát, még azon évben Zámborba ne tegye át, egyszersmind, hogy, mit soha nem feledhetett, mind bátyja, mind Petrovics utján Erdély visszanyerhetése felől Szulejmannál lépéseket ne tegyen.

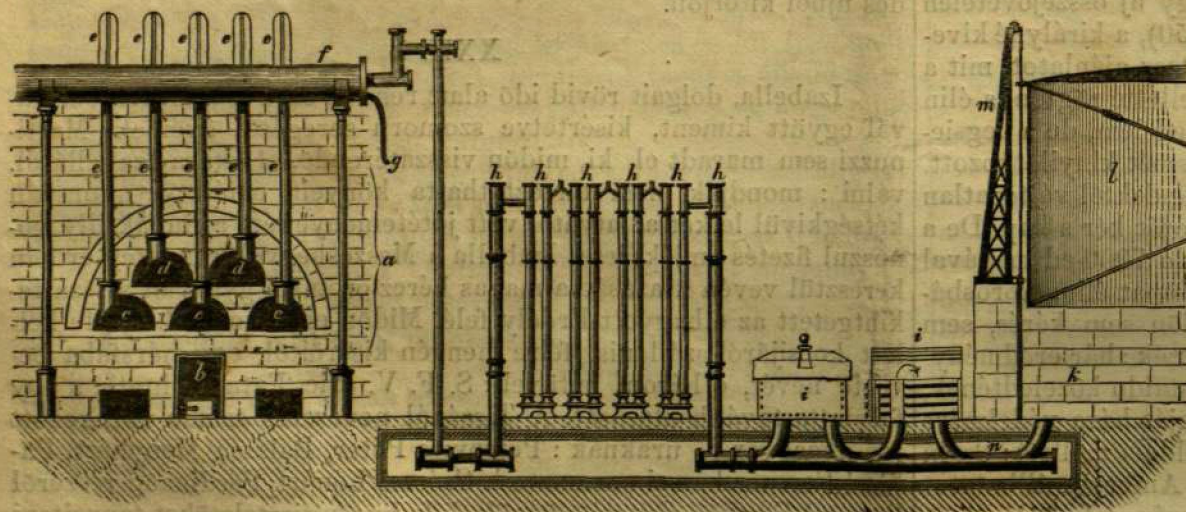
Nem is telt bele sok idő, hogy az megtörtént; maga Erdély alapota látszott azt követelni utójára.

(Vége következik.)

A gáz-világítás Pesten.

(Folytatás.)

Első kezelés ez uj világításnál, mint mondtuk, a gázkifejtése.

Rajzunk közelebről magyarázza. Ez hosszan elnyúló, számtalan tüzhelyt (b) tartalmazó, köfalban történik (a). Minden egyes tüzhely fölött (bb), s közötté számtalan hosszas, vízirányos fekvésű, vasból készült derék vastagságú henger helyeztetik (ccccc). E vashengerek a tüzhelybeni tüzelés után megtömetnek kőszénnel, s szájaik arra alkalmazott vaslemezzel becsuknak (dd). A tüzhelyeni

tüzelés az egyes fölöttök s körülöttök helyezett vashengereket izzóvá tévén, a bennök lévő kőszén égni kezd, s ezen égés alatt különféle gázok fejlenek ki, mellyek a csövek szájaára alkalmazott vaslemez miatt ott el nem illanhatván, mindenik henger hátsó része felső felületéből fölmenő csövön (eeee) fölszállnak. Öt-hat óra mulva az egész kőszénmennyiség elégvén, s szétbomolván, a gázkifejlődés is megszűnik. Ekkor a vaslemez a henger szájáról levéttetik, s a kőszén elégeése következtében hátramaradt égetett szént (koaksot) kivesszik; a hengerek ujlag kőszénnel megtömetvén, a tüzelés ismét 5—6 óráig tart, s ez így megy éjjel-nappal, fölváltva és szakadatlanul.

Ezután jön a második kezelés, t. i. a gáznak minden idegen résztől megtisztítása. A kőszén elégeése- s elbomlásánál számtalan más gáz fejlődik ki, s hogy csak a világító gáz maradjon hátra, olly utat kell tenniök e kifejlődött gázoknak, mellyen minden idegen gáz lassankint elmaradjon. Legelőször kátrányt s vizgőzt hagy el, azon hosszas, az egész kályhasor fölött elhuzódó, s közepéig vízzel telt hengerbe (f), hol a fölszálló gázok a vizen keresztül nyomulván, e két említett részt itt elhagyják, melly aztán lefolyik (g).

E vastag hengerben még nem minden vizgöz maradt el, mitől tehát még meg kell a gázt tökéletesen tisztítani, mert különben e vizgöz az égést akadályozná. Ez az által éretik el, hogy a gáz hosszas, hideg csöveken vezetetik keresztül. Ugyanis tudjuk, hogy a hideg fölületre a vizgözök viz alakjában lerakodnak. E végből a gáznak számtalan sor függőleges, a földszinen 5—6 lábnyira emelkedő csöveken kell keresztül nyomulnia (hhhhhh), egyikből a másikba, s ezen hosszas utjában kihülvén, minden gözalakban jelenlevő idegen részekről megszabadul, mellyek viz alakjában e csövek belfalaira tapadnak, s innét lefolyván, különös készüllet által ki lehet eresztetni. Sok gázépületben még különös e célra szolgáló vizen is kell átnyomulnia, hogy ezen vizgöz elhagyása annál tökéletesb legyen.

Igy a gáz minden, vele csak összekevert gözöktől megszabadulván, most már ollyaktól kell elválasztani, mellyek szintén gázok, s vele chemikailag összekötvék. Ide szintén a kőszénből kifejlett két gáz tartozik. Az egyik éghetlen, tehát a fényes világosságnak ártana, a másik bár meggyújtva ég, de csak igen homályos fehér lánggal, s e mellett az egészségre nagyon veszélyes; tehát ez is, mind a világosságnak, mind az egészségnek kárára lenne. E két gáztól a világító gáz az által szabadul meg, ha további utját olly készülleten folytatja, mellyben olly tárgy van, mi ezen két gázhoz nagyrokonsággal viseltetvén, a mellette elhaladó gázok közül e két gázt magába szívja. Illy tárgy a mész. E célból a gáznak négy, 4—6 láb hosszú, 3 láb széles s 2 láb magas, a földszinen levő vasládában (ii) egymás fölött helyezett vas rostélyzatra (jjjj) kiterített, s nedves méssen kell keresztül nyomulni, úgy hogy a gáz elsőben az első ládában levő mésszréteget járja keresztül, ezután a második-, harmadikba, s így jut a negyedikbe. Mi történik a gázzal e ládákban? Ez ut alatt e két ártalmas légnemet a mész magába vevén, a gáz az utolsó ládából tökéletesen megtisztitva jön ki.

Az így megtisztított gázt harmadszor olly készülletbe vezetik, hol, mig szükség lesz rá, eltartatik. Ez történik a gáztartóban (gasometerben). Ez (kl) két részből van összetéve falzatból (k), melly majdnem egészen vízzel van telve, és vasból készült harang idomu s oszlopzatokon (m) mozoghatólag nyugvó, különféle terjedelmű gáztartóból (l). Ha már most a gáztartó még üres, úgy egészen benyomul a falzatba, s az ott levő viz a gáztartó belsejében van, kivéve a felső részét, hová két a föld alól fölnyomult, a víz felületére fölemelkedő cső nyilik, egyik (n) a gáz bemenetére, másik kimenetére szolgál. Már most a földalatti csövön (n) megy az egészen megtisztított gáz a gáztartóba, annak felső részét elfoglalja. A mint mindig több s több gáz nyomul be, azon mértékben

a gáztartót fölemeli, úgy hogy utójára csak az alsó kerülete van vízben, a többi gázzal telve. Több gázt már nem akarván bebesátni, a csövön levő (n) zárt elcsukják.

E gáztartó mellett még második is van, most ezen másodiknak csövét kinyitják, s ebbe megy a gáz. A gáztartó így megtelvén, ha a gázt a földalatti csövezeteken keresztül az egyes lámpákhoz vezet-

akarják, akkor csak a másik zárt nyitják föl, s a gáztartóra nyomást alkalmaznak. Mi történik ilyenkor? A mint a gáztartó a vízbe jobban-jobban süllyed, ugyanannyi gázt kinyom a már kinyitott csőbe, melly aztán a föld alatt azon, minden utcán áthuzódó csővezetékbe folytattatik. Tehát a gáz ide nyomul, s innét fölhu- zódó csöveken az egyes lámpákhoz siet. A csövek végén az egyes lámpásoknál kis, elzárható nyilá- sok vannak. Ha tehát itt az idő s a lámpákat meg- gyújtani akarják, nem szükség más, mint a zárt ki- nyitni, s a nyilá- son ennek követ- keztében kitódu- ló gázt meggyuj- tani, melly szép világos lánggal mindaddig fogég- ni, míg a zár be nem csukatik. — Ezen esetben a láng egyszerre el- alszik, nem lehet- vén azt sem elfü- ni, sem máské- p eloltani.

(Vége követik.)

Jókainé.

Midőn olvasó- ink sokfelől sür- getett ohajtását teljesítjük az ál- tal, hogy meg- küldjük nekik Magyarország mostanilegtermé- kenyebb, mond- hatni legnépszé- rübb írója arczké- pét; ugy hiszszük, csak kellemesen fogja meglepni a t. közönséget azon nagyon egysze- rü, természetes eljárásunk, hogy együtt küldjük vele azt, a kit ő sziveszerint vá- lasztott utitársul, egész földi pályá- jának megfutá- sára: az ő szere- tetre méltó ked- ves nejét, kinek férjével párhuzá- mos színvonalon áll a neve nemzeti művészetünk, a színészet körében a kiről, ha saját tollunkból akar- nánk is ismertető jellemrajzot írni, csak szépet, kitünőt lehetne az igazsághoz hiven mondanunk; de férjéveli szorosabb viszonyunkat tekintve alkalmasabbnak tartjuk a „Hölgyfutár“ mult évi „Hu- szonnégy író s színész arczkép albumából“ idézni a következő so- rokat:

„Jókainé — mond az idézett Album — tragoediánk szem-

fénye. Vele támadtak fel szinpadunkon a Zrinyi Ilonák, Gertrudok, Bornemisza Annák és a régi magyar történet többi dicső hölgyei.

Kevés színésznő van, ki a természet által olly dúsan megálda- tott volna mindazon külső és belső kellékekkel, mik a művészet utján sikert biztosítanak.

Szép külseje, déli termete, nemes plastikai mozdulatai, arczá- nak komoly mél- tóságos tekintete, s hajlékony vál- tozatos hangja, melly egyiránt al- kalmas a gyöngéd érzelmek, s a leg- magasb női szen- vedélyek kifeje- zésére, tiszta, gyönyörű beszéd módja őt a meg- hatóbb szinpa- di tünemények egyikévé teszik.

Ajkairól hallva Vörösmarty jam- buszait, könnyen elhiszszük, hogy a magyar nyelv- nek alig van párja a világon. Olly zengzetesen be- szél, mikép az „Énekek énekét“ véljük hallani.

Az ő ajkain: a szerelem suttog, mint a szellő; a harag a boszu menydörög mint egy villámos fel- hő. — Nemes ar- cza vissza tudja tükrözni a szív legszelidebb és legszilajabb indu- latait.

Plasztikája megdöbönt. Né- ha, midőn a feje- delmi alak — fes- tői jelmezében előttünk megje- len, egy intése, egy mozdulata elég, hogy el- higgyük, mikép előttünk nem egy kitünő színésznő játszik; hanem Stuart Mária vagy Volumnia élethű arczképei testesültek meg, s léptek elénk, hogy még néhány per- czig uralkodja- nak fölöttünk...

Játékát a leg- művésziabb nyu-

galom jellemzi. — Vidéki vendégszereplései valódi diadalok vol- tak. Mindenfelé kitüntetésekkel s becses emlékekkel lepték meg.

Egyik fő előnye a sokoldalúság. Csak néhány szerepet kell idéznünk, hogy ezt bebizonyítsuk. *Thisbe* — Angeloban; *Volumnia* — Coriolanban; *Leona*; *Stuart Mária*; *Bornemisza Anna*; *Doray marquise* — Paul Jonesban; *Zrinyi Ilona*; *Mari* — Egy anya a nép-

Jókainé mint „Gertrud“ Bánk bán-ban.

ből; *Lecouvreure Adrienne*. — Milly roppant tere a művészetnek, a szerelemföltö indulatos Thisbetől Lecouvreure Adrienne művészi halálaig.

Mennyi méltóság Stuart Máriában, mennyi élethűség a szegény Mari szenvedéseiben. — Elfeledhetjük-e valaha Volumnia esdeklő beszédét, melylyel Coriolan vasszívét meghajtja; vagy Gertrud izgató szavát a vajda koporsója fölött, „Gritti“-ben; vagy a látnok *Charitas* tulvilági előadását Czakó „Szent László“-jában; vagy Leona örült üvöltéseit, minél megrázóbb és kísérteties hang nem képzelhető. — S e mellett sohsem torzít, nem vadászsza a tömeg tetszését, nem kapkod a hatás után és művészetét nem áldozza fel soha tapsoknak.

Élete korábbi szakáról jeles művésznőknek ezeket olvassuk az „Ujabbkori Ismeretektár“-ban:

„Családja székely eredetű Háromszékből. Atyja *Laborfalvi Benke József* miskolci tanár volt, a maga idejében tudományos foglalkozású férfi. *Rósa* már gyermek korában nagy szenvedélyvel viseltetett az irodalom és művészet iránt; ezért atyja maga hozta őt föl a budai magyar színházba leginkább Döbrentei Gábor, akkori tudóstársasági titkár unszolására, ki neki gyermekkori barátja volt, s ki sokat ígért a gyermek kora tehetségei után; de az ifju hajadon nem találván föl a színpalak között képzelte eszményvilágát,

fölmenté őt az igazgató szerződése alól atyja közbenjárására, a kivel visszatért családjához, s csak anyja halála után jött ismét Budára, s minden új szerepében több-több haladással s *Laborfalvi Rósa* nével a budai színpad hive maradt és a közönség kedvence lett, mignem fölépült Pesten a nemzeti színház, mellynek keletkezése óta rendes s első rangú, sok tekintetben páratlan tagja mai napig.“

Részünkről illőnek tartjuk még följegyezni: hogy van egy két népszimű is színházunk könyvtárában, mellyekben a nemesebb drámai fölfogással irt, határozott nemesebb jellemvonásokkal körvonalozott magyar népből való asszonyt csak tőle láttuk még olly élethiven adva, a mint az Isten ott a tősgyökeres magyarok földén megteremtette azokat az édes anyákat, gondos házi-nőket, hü feleségeket, a kiknek emlőin növekszik az a lóra termett deli nép, mellynek választott virágai a világhírű nyalka hűszárok. Illyen ő például mint *Violáné Szigetinek b. Eötvös József* „*Falujegyzője*“ nyomán irt népsziművében; a mi csakis az ő művészi jeles tulajdonainak, igazán magyar szívének, lelkének, népeletünkéből merített világos hü ismereteinek tulajdonítható.

Mint már érintettük, 1848-ban vezette a lelki testi szépségekben dús hölgyet Hymen oltárához Jókai Mór, kinek azóta viharos és derültebb napokban hiven megosztá örömét, bánatát. P. A.

T Á R H Á Z.

Vértessaljai viszhangok.

II.

Korunkban nem épen szokatlan dolog az, hogy a napi irodalom gyakran a nyilvánosság színvonalára hoz olly egyéneket is, kik habár nem szerepelnek is az élet magasabb régióiban, mindazonáltal munkásságuk, értelmük, — szóval fejlődött gondolkozásuk által oda vitték a dolgot, hogy a közügyre nézve fontos, és figyelmet érdemlő egyénekké váltak.

Illy igénytelen de nélkülözhetlen foglalkozású egyének pedig a kézműiparosok, gyárosok, mesteremberek, s több ezen osztályhoz tartozók.

Ne vegye hát senki időn és helyén kivülinek, ha én méltányolva egy vagy másik embertársunk szorgalmát, tehetségeit, azokat mint a provincialis mozgalmak némi sugárzatát, időszakonként illőleg kiemelem, s a nyilvánosság színvonalára hozom. — Ugy hiszem, hogy ez által csak a közügynek fogom bemutatni szolgáltatomat.

Hijába! most már olyan idöket élünk, a midőn az ember szereti felhasználni mindenféle a kedvező alkalmakat anyagi gyarapodása, s érdekei emelése végett. — Az ember ollyan amphibium, a melly nem csupán Isten igéivel, hanem e mellett kenyérrel is él. A szellemi eledelen kívül, szükségünk van bognároknak, pécekre, szitakötőkre, szücsökre, vargákra, molnárokra stb. — Tehát nem teszék fölösleges munkát, ha most az egyszer, anyagi érdekeinknek hízelegve, egy becsületes molnármesterét mutatom be vidékünknek, ki igénytelen helyzetében nagyon megérdemli azt a jótéteményt, hogy buzás zsákjaival gyakorta felkeresse őt a közönség. — Ez a becsületes molnármester, a *csabdi* közbirtokosság molnára — *Fuxhoffer* ur.

A géprendszer egy idő óta, mint másutt, ugy nálunk is nagy tért nyert magának, ugy hogy ennek alkalmazása iparosainknak feltétlen vágya kezd lenni. — Azonban tudjuk azt, hogy a kezdő kornak sok bajjal kell küzdeni sajátos munkáiban. Így a géprendszer is értelem és ismeret hiánya miatt, nemhogy a kívánt sikert eredményezné, hanem e tekintetben gyakorta hátrább áll a szokott eszközök előnyeinel. — Példa erre ama pár gőzmalom is, mellyet bizonyos nemes buzgalmu vállalkozó egyéneink, nagy zajjal kezdének szervezni vidékünkön, — s mellyre minden nagyszerűségük mellett is, alig mondhatunk egyebet, mint ama régi vers sorait, hogy:

„Réz haluska, vászony mácsik,
Egyik rosszabb mint a másik.“

Fuxhoffer ur pedig a maga egyszerű gépezetű malmával olly jól, olly kielégítőleg szolgál a közönségnek, hogy e tekintetben, bármellyik hír-neves collégájával is kiállja a versenyt. — A vidékbeli gazda emberekre nézve tehát ez nem megvetendő körülmény. Az ember egy pár óra alatt bevégzi az utat, s a mellett, hogy időt nyer, még azon nyeresége is megvan, miszerint nem kell mindig a fölött aggodnia, hogy szép tiszta buzájából, hát ha nem lesz egyéb, mint korpacziere, s ollyan kőfczanyag, melly tisztességes eledelhez szokott embereknek nagyon sanyaru falatot szolgáltat. . . . *Donpierre*.

Időjós lat.

Alsó-Sajó (Gömör) febr. 25-kén.

„Ne bámulj!“ a philosophálásnak első kelleke. Mi a természetben történik, annak örök, változhatlan törvények szolgálnak alapjául. Az időjárás változó jelenetei szintén illy örök változhatlan törvényekhez vannak kötve. S ha ezen törvényeket megismerjük, akkor nem fogunk időt jósolni, hanem kiszámítani, s a nép nem fogja az illy kiszámításokat bámolni, hanem természetesekek ismeri el. Eddig a természettudósok nagyobb része őszintén be-

vallotta, hogy az időjárás törvényeit megközelítőleg sem ismeri, s épen azért az idő változásait számításal nem határozhatja meg. Sem a tapasztalás, sem a természetten eddig nem nyujtanak elegendő adatokat s határozatokat, mellyeknek nyomán az „időjárástant“ (meteorologia) rendszeresíthetni sikerülne. Több érdemes tudós neki bátorodott a természettel megvívni, de rendesen mindegyik kapitulált, inkább bámulván a természetet, mint felette győzedelmeskedvén. Alkalmasint még sokan kapitulálnak, de nem sokára megoldja az emberi ész és tapasztalat a természet meteorologicus titkait. Ne bámulj! — ez legyen jelszavunk az időjárás megtudására nézve is.

A boldogult jolsvai időjóslo igyekezett ezen titkokhoz vezető utat felfedezni, s egy időben ugy látszott, hogy valóban felfedezte legyen. S bár milly sértő gunyokat szortak rá a tudósok s kontártudósok, még is híres nevéhez illő buzgósággal kiállotta a harcztüzet, s bár nem győzött, de nem is kapitulált. Tapasztalatait s e téren gyűjtött kincseit tudomásom szerint senkivel sem közölte. De még 1854 aug. 25-kén kijelentett szándéka volt, felszólítani a meteorologia barátjait egy gyűlés tartására, hol tapasztalatait közölte s e téren további buvárkodásra buzdította volna. Az idő kiszámíthatóságát valószínű dolgok sorába helyezte. Szándéka kivitelében azonban kora halála gátolta. De neve és buzgó igyekezetének emléke marad az utókorra.

Őt is egy rész bámulta, más rész gunyolta, Uraim sem bámolni nem kell, sem gunyolni, hanem számolni, hogy az időjárás olly nagy fontosságú törvényeit kikutassuk. A következményeket elősorolni felesleges.

En azt tartom, az időjárás, időváltozás, ugy mint eső, derült idő, szárazság, nedves időszak, ez vagy ama szél uralkodása, zivatatok stb. eredményei több hatóerőnek. Ismerjük meg a hatókat s számításal határozzuk meg hatásait, s minden bizonynyal előremondhatjuk az eredményeket is. Ha kiszámításnak nem felel meg az idő, abból csak annyit tanulunk, hogy hibás volt a számítás, s egyszersmind megláthatjuk a hiányt, melly vagy valamelly hatóerő tekintetbe nem vételében, vagy hatásának rossz meghatározásában álland. Illy kísérletek okvetetlenül célhoz vezetendnek.

Eddig tett kiszámításaim illy kísérletekűl tekintendők, mellyek összehasonlítva a köznép tapasztalási mondataival, a jövő mártius hónapra következő időjárást határoznak: Az egész mártius hó meleg lesz, nagyobb részt derült, ámbár a bécsi csillagászat 49 évi tapasztalásai szerint e hónap közepet tart a ködös és derült napokban dus hónapok között. Bár a hegyeken nagy hó tömegek állanak, nagy vízáradásoktól még sem kell tartani, de a molnárok örülhetnek mert a kisebb folyók sem olly hamar apadnak meg, hanem egész hónap át s a jövőben is középső vízbőséggel lesznek ellátva.

Mártius első hetében egynehány borus napot várhatunk. Végső hetében pedig erős szelek következnek. Aprilis hóra nézve általában a paraszt példabeszéd teljesülését reméljük: Nedves april, híves máj. A napjegyeni esős szelek nagyobb része csak aprilisban érkezik el. Május hó elején és aprilis végén dértől kell tartanunk. Melly fák aprilisban elvirágoznak, vagy csak később májusban kezdenek virágozni, azokon gyümölcs-bőséget várhatunk. A szelek főirányát talán legtöbb valószínűséggel határozhatnók meg, ha a bolygók constellatiójának pontos adatai és a tropicus szelekről tudósítások használatunkra szolgálnának. Eddigi következtetésünk *délnyugati szelek uralkodását* mutatja egész tavasszal, kivéven a napjegyeni éjszakkéleti szeleket. Május 22-ik körül a légsulymérőnek alább szállania és nyugtalan mozgásba kell jönnie. Ugyanakkor a tengeren viharok s nagy hullámzások következnek be. Ez legyen próbakép közölve, mennyire sikerült az én számításom. O.

A jelen cikket a néhai „jolsvai próféta“ hazájából a következő levél kíséretében vettük:

„T. szerkesztő ur! Ezen sorokat azért kívánom becses lapjában közöl-

tetni, hogy azon figyelem s buzgalom, melly honunkban 20 év óta előre mozdítá a meteorológiát, ujonnan ébresztessék. Tanácsosabb lett volna talán, addig számolgatni s a tapasztalat adataival összehasonlítani a theoria eredményét, mig mathematicus bizonyossággal előmondhattam volna az idő változásait, annak sikerültéig pedig a dolgot titkolni, hogy kinevetést vagy gunyt ne arassak. De több szem többet lát, és több ész többet észlelhet. Meglehet, hogy más meteorolog szerencsésebb körülményekben élve, több tudományos eszköz, forrás vagy segítség birtokában nagyobb sikerrel számolhat, mint én, ki falun élve, minden adat felkeresésére sok időt s költséget fordítani, s némely régibb tudományos, e szakba vágó könyvet, mivel már nem kapható, nélkülözni kénytelen vagyok. Némely adatok még egészen hiányzanak sőt a bécsi egyetem legelső tanárai sem tudtak erre nézve felvilágosítást adni. Azokat magamnak kell meghatároznom, a mi sok időt rabol, s bár gunymosolylyal fogadják ezen igyekezetemet, akkor is jobbnak látom azt közölni. Mert nunquam male, nunquam benne.“

Irodalom és művészet.

Nemzeti színházi nyugdíjintézet naptár. Szigeti József, magyar színész, a ki úgy is mint nemzeti intézetünk egyik kitünőbb tagja, úgy is mint színi és szépirodalmi derék író olyan programot s felhívást intézett az olvasó közönséghez, mellyre addig is, mig lapjaink utján egész terjedelmében közközre kerülne; tartozó kötelességünknek ismerjük előlegesen figyelmeztetni tiszt. olvasóinkat. Szigeti jövő évre szolgáló naptárt fog szerkeszteni, mellynek jövedelme legnagyobb részben a nyugdíjintézet pénztárába folyand. Miről nem csak a szerkesztő s egyszersmind nyugdíjintézet választmány jegyzőjének neve; hanem Ürményi József és Ráday Gedeon gróf saját kezűleg aláírott ajánlata is bőszegesen kezkesedik. Mi a kiállítást illeti, arra nézve úgy intézkedett Szigeti ur, hogy a képeket dísztelen fametszvények halmasza helyett lehető legjobb négy kömetszetben rendelé meg; az irodalmi tartalom iránt pedig minden szakbeli elismert nevű írónk fel van szólítva, s talán már eddigelé nincs is senki, a ki e felszólításra igen-nel ne válaszolt volna. — Most tehát tegyük félre azokat az aláírási íveket zaklató éleceket, fogadjuk hazafias érzülettel Szigeti programját, és írja rá nevét minden magyar ember, a ki nagy naptárat szokott tartani; mert jobbat aligha kaphat, s aláírásával egyik nagy érdekű nemzeti ügyünket mozdítja elő a nélkül, hogy külön kellene a zsebébe nyulni.

x* Az akademia folyó hó 2-án tartott havi közgyűlésén, meglehetősen élénk vitatkozást idézett elő a e vagy ez kérdések kérdése. A tudós vitatkozás küzdterén leginkább mérköztek: Fogarassy, Bugát, Hunfalvi, Balagi M., Kubinyi, Bertha, Csorba, Wenzel, Brassai; de még sem vitak olyan döntő esatát, a mellyben akár a e, akár a ez halálnak halálálával mult volna ki a könyvek soraiból; hanem a szavazattöbbség intervenciója olly fegyverszünetet diktált, mellynek világos békepontja az: hogy „az akademia jövedőre is a e betűt fogja használni kiadványaiban.“ Megmaradt tehát a e is a ez-nek is fele, és csupán az ártatlan z esett részletes áldozatul, a melly pedig semmiféle előjogot sem követelt, mintha csendes magaviselete által azt akarta volna jelenteni: hogy megelégszik ő ott az abc végén is szerény állomásával, csak ne háborgassa senki apúinak fekete tentájával szerzett ősi curiáján.

— Heckenastnál jelenend meg ép most a „Magyar írók arcképe s életrajzai“nak első füzeté. Gr. Széchenyi István, Kazinczi Ferencz, b. Wesselényi Miklós, Kisfaludy Sándor, gr. Desseffy Aurel, Fáy András, Dugonics András és Jókai Mór arcképeikkel s életrajzokkal. A képek gondosan vannak készítve s jól találva, a rövid de velős és biztos adatok után szerkesztett életrajzok kellő ismertetést nyújtanak a benforgalt férfiak közéletbeli jelleméről, működéséről s életpályájokról. Bátran el lehet mondani, hogy ritka ósósága mellett ezen egészen új vállalat első füzetének kiállítása minden tekintetben kielégítő. — Előfizetni folyvást lehet mind az 5 füzetre 1 ft. 30 krral, az első füzet ára külön 24 kr.

— Továbbá megjelent *Batizfalvi* István rozsnói tanár jelesen kidolgozott iskolai könyve: „A földrajz elemei az algymnasium és ipartanoda első osztálya számára“ második kiadásban. E nagy hézagot pótló könyvecske jelességéről elég legyen annyit mondanunk, hogy rövid idő alatt második kiadást ért, s a m. minisztérium ez évi január 13. kelt rendelete által tankönyvül van elfogadva.

x* Magyar László hazánkfának kalandos utazásairól már pár év előtt tettek lapjaink említést. Huzamosabb ideig elmaradván a tudományos tekintetben más nemzetek figyelmét is magára vont férfinak levelei; a magyar akademia a portugál kormánytól kért felvilágosítást holléte iránt. A kívánt értesítés megérkezett, mellynek világos szavai szerint Magyar László afrikai utazási munkálatainak megvannak az ő érdemei. Magyar László pedig saját kezű levelében a feletti örömet nyilatkozta, hogy édes hazája, s a honi tudományos testületek érdekléssel viseltetnek iránta. E levél szerint ő már egy év óta dolgozik két kötetes utazási munkáján, levelei pedig, mellyeket haza írt, Afrika térképével rövid idő alatt elhagyják a sajtót.

x* Megjelent „A harmadik szomszéd“ népies regény Szegei Mórtól, Heckenast Gusztávnál. E 2 kötetű legújabb műve a szorgalmas szerzőnek kedvező tanúságot tesz mind az író folytonos haladásáról, mind alapos ismereteiről a népelet körében.

— A Vahot Imre által kiadott „Magyar írók pályakönyve“ I. kötete megjelent. Tartalmát történeti jellemrajzok, népregék s románczok s lantos költemények képezik. Ez I kötet egyedül a kiadó-szerkesztő Vahot Imrénél kapható és megrendelhető, helyben 1 pftért, postán bérmentesen küldve 1 ft. 20 krért. — Kemény kötésű példány 20 krajczárval, drágább. — Gyűjtőnek

8 után egy tisztelet példány jár. — A II kötet aprilben fog megjelenni. Előfizetni lehet rá a szerkesztőnél marciusi vásárig ugyan azon föltételek alatt, mint az első kötetre.

— Halász Dezső tudatja gyűjtőivel, hogy a „Tölgyek és virágok“ cz. költői beszély füzérére tett előfizetési határidőt február végétől f.évi mártius 15-ig meghosszabbítja, mikorára az előfizetési pénzeket Müller Gyula úrhoz fölkéri. A száz lapot meghaladó könyvecske mártius hóban sajtó alá kerül.

Jótekonyság.

x* Ó cs. kir. Fensége Albrecht Főherczeg, Magyarország főkormányzója azon előadás alkalmával, melly legközelebb a nemzeti színházban három nyugalmazott színész közreműködésével adatott a „nyugdíjintézet javára“ 20 pftot méltóztatott adományozni ugyanazon jótekonny czélra.

x* A pesti „urak báljai“ból fölmaradt fölösleget, melly 400 pftot tesz, a rendezők ez évben is a nemzeti színház nyugdíjintézetének adták át örök alapítványkép. — Ha mindenütt minden farsangban így tánczolnának az urak, vajmi jó kedvre derülne éltesebb színészeink bús komoly kedélye, a kik közelgetni érzik azt az időt, mikor nem játszhatnak többé, és nem látják azt a tőkét, mellynek jótekonny ágai alá aggodalom nélkül lepihenhessenek.

x* Nemes cigányok. Az erdélyi muzeum javára Tasnádon táncvizalom volt rendezve, mellyre a n.-károlyi barna zenészek meghívást kapván, a felett, hogy saját alkalmatosságukon jelentek meg, még 10 ftal olcsóbban is zenéltek, mint rendesen szoktak.

x* B. Sina jószágain több helyütt elverte a jég mult nyáron a termést ollyan földön, melly haszonbérbe volt kiadva. A nagylelkűségéről gyakran emlegetett nemes báró e csapást figyelembe véve, a kikötött haszonbér egy részét egészen elengedte, a mit pedig meg kell fizetni, ennek határidejét olly hosszúra szabta, hogy csak néhány év mulva kerül reá a sor. És ezt nemcsak jól, de bölcsen is cselekvé; mert a felett, hogy az ő birtokában levő telken nem hagyja a véletlen csapás által, ugy is elég fájdalmasan érintett szorgalmas embereket egészen elesni, nem engedi a tönkrejutottak halotti zenéjét az árverési dobszót megperdülni; egyszersmind megóvja jószágának bérbeadott részeit ideiglenes hanyag miveltéstől, a mi pedig okvetetlen beszokott következni illyen esetekben; megmenté pedig nem csak azokat, a kik e tette nélkül megbukhattak, de azokat is, kiket illyenkor az elesők magukkal szoktak rántani. — Bár csak minden nagy birtokos így cselekednék hasonló esetekben, s felebaráti eljárásukkal a legközelebből érdeklettek kivül a közipar is nyerne.

Farsangi hírek.

— Bársonyos febr. 15-én. (Dunántuli táncvizalmak). Ha valaki a rozsz időkről pénz szükéről, stb. panaszkodnék; könnyen kétségbe vonhatnók állítását. mért hisz ki emlékeznék illy vig, illy pazarfényű farsangra; én legalább nem, pedig Isten kegyelméből csaknem egy öltre megnöttem, és így sok farsangot kellett áttánczolnom, de mondom jelenleg azt kell hinni, mindenkiről, mit a „Nővilág“ 3-ik számában a chinaiakról irnak; mert környékünkön mindennap táncvizalom volt, s kevés kivétellel hölgyeink mindenütt pazarul öltözve jelentek meg, pazarul öltözve pedig ugy; hogy egynek a ruhája többször mint nem 150; sőt 200 pengőbe is került, s volt eset mégis, hogy e drága ruhák szépei nem voltak olly izletesen öltözve; mint többen, kik egyszerűen jelentek meg; legalább nekünk férfiaknak ugy tetszett. Általában véve megjegyezhetjük a báli ruhákról, hogy hölgyeink nem alul nőnek ki belőlök, hanem felül. — Most tehát halljuk, hol és minő táncvizalmak voltak: 1. is megemlitendő a győri ifjúsági táncvizalom, melly igen népes volt, és a terem is díszesen volt elkészítve. Azután a két olvasótársasági táncvizalom az egyik jan. 20-án; a másik pedig feb. 11-én; mindkettőben fuladásig tömve volt a terem. Hogy pedig hosszas ne legyenek: volt Sz. Mártonban 2, Zirczen 3, Pápán 3, s számos bugyrosbál. — ha mind megakarnám emlitni, igen bosszas lennék; de végül mégsem hallgathatom el a kerék-teleki hires táncvizalmat, mellyben a belépti díj 3 huszas pengő volt. Néhány kitünő szép, s jó tánczos hölgyet is meg kellene emlitnem, de miután felesleges ember vagyok, nem szabad.

T. J.

— Gölniczbányáról (Szepesmegyéből) irják: febr. 16-án fényes táncvizalmat tartottunk. Ez ugyan még nem sok, de mindjárt megmondom a javát is. — A multság jótekonny nevet viselt, és mult november 28-kán megkárosult létegeteink számára adatott. Oh de milly meglepő sikerrel! A rendezők boldog — boldogtalant aláírtak magoknak 2—3 pengő forinttal, és azután olly pazarul költöztek, mint p. o. aranybetűs hibás meghívó lapokra, tűzszlopokra stb., hogy bizony egy fillért sem takarítottak a fönmondott szegények fölségelésére, sőt még koldulniok is kellett tulzó kiadásai fedezésére. Addig kellett volna nyújtózkodni, a meddig a takaró ér.

Mi ujság?

— Ó cs. kir. Apostoli Fensége f. é. jan. 25-én kelt legfelsőbb határozata által a Bécs, Pest, Pardubicz, Lembergben és Kolozsvárott tartandó évi löversenyek számára, a belügyminisztérium által egyetértésben e hadsereg főparancsnokságával javaslatba hozott alapvonalakat jóváhagyani, és a löversenyek előmozdítása végett három egymásra következő évig, minden esztendőre állami-díjakul 9800 aranyat s lö-díjazásul 2000 aranyat államforrásokból legkegyelmesebben engedélyezni méltóztatott.

x* A bécsi hitelintézet igazgató tanácsosai ezeret jóval túl haladó szavazattal Murrmann Péter, Mercandin gr. és Zsedényi Ede urak lettek.

x* A község rendezési törvények felől hiteles értesítés után azt irják,

hogy azok most tárgyaltnak az államtanácsban, s hogy azok nem lesznek általánosak, hanem minden országra nézve a nép szelleméhez sajátosságaihoz képest fognak szerkesztetni.

x* *A gőzösök rendes járása folyó hó 4-én kezdődött* hazánk főfolyamain. Mielőtt a Dnagózhajózási társulat hullámokra indította volna járműveit, előbb egy vizsgálóját küldött az Aldunára, hogy próbálja meg az utat, nincs-e valahol felakadás, mellynek jelentése szerint valamint a felső hajózás, úgy az alvidékek vízi utazása is bátran megkezdethetett. Van tehát fel is ut, le is ut, mind a vizen szárazig.

x* Pesten pár nap óta csoportosan látni helységek előjárói s itt-ott szülőik, kedveseik kíséretében érkezett *ujjonczokat*. Az ujjoncz-összeírások és vizsgálatokból az a szomorú tapasztalás, hogy a nagyobb városok ifjúsága elannyira csenevészett; miszerint 100 ifju legény közül nagy ügygyel, bajjal lehet 25-re azt mondani, hogy: „tauglich.“

x* *A pesti izraelita község elnökét Kassovitz* pesti polgárt és községtanácsost mult vasárnap kísérte nagyszámu temetési község öröknyughelyére. A derék, jótékonyágáról dicséretesen ismert férfiú koporsójának kísérői között jelen volt b. Augusz, helytartósági alelnök; Eötvös József, fötörvényeszéki alelnök; Haas Mihály, prépost s iskolai tanácsos; Ságody, pestvárosi alpolgármester, több tekintélyes hivatalnok s elékelő pesti lakossal.

x* *Aradon olyan nagyszerű új templomot* és paplakot terveznek, mellynek költségvetése 200,000 pft-ra megy. És a lelkes magyar város, erélyes polgármestere *Horváth Ádám* urnak buzgólkodása következtében már meg is szavazta ezt a szép kerek sommát. Az új szentegyház bizanti stílusban fog építtetni, s 3000 személyt fogadand be.

x* *Egy szolnoki levelező* sovár pillanatot vet vissza a mult évtizedbeli iskola állapotra, melly sokkal kecsgetetőbb volt a mostaninál, minthogy akkor gymnasium is volt Szolnokon, de nincs többé. A tanítók évdija oly csekély, hogy aligha odadná érte cserébe egy öreg béres a magáét. Az összes tanuló ifjúság száma szinte ezerre megy, melly hét tanítótól nyer elemi oktatást, s vannak a kik remélik, hogy a gyanasium tőkéből felmaradt szép összeg alapján lehetne két osztályú ipartanodát állítani. — Ha lehet, csak lássanak hozzá minél előbb.

— *Devecser*ről febr. 22-ről írják: Folyó hó 18-án ment végbe az utolsó táncszély, mellyre sokan voltak a hivatalosak, de kevesen a választottak, az az, hogy ez utolsó nem volt olyan népes, mint az előbbie, de annál vigabb, és zajosabb. Előfizetők az irodalmi vállalatokra gyéren jelenkeznek, azonban táplál a remény, hogy a bőjti napok, a tavaszi munka idő, a szellemi élvezetnek, és az anyagi gazdálkodásnak ingerét is meghozandják. — Szánkázunk eleget, megis lakoltunk érte, mert a temérdek hó, melly a télen át alá hullott, s útainkról ki nem hanyatott, most a midőn olvadni kezd, kocsiak és szánnal egyaránt járhatatlan. —

— *Miskolc*sról febr. 28-ról írják. A városi tanács, febr. 21-én, a mult évben létre hozott városi kórház javára tánczvizalmat tűzött ki. A bál tiszta jövedelme a kórház szükségéi fedezésére, és az óvoda alaptőkéje nevelésére volt határozva; összekötötték a két célra azért, hogy minél nagyobb számú község által pártoltassék a két ügy, — a miért is szép számú jegyek keltek el. Kérdezhetné valaki, mi módon jött létre a mult évben Miskolcra a városi-kórház? röviden elmondom. Mult évben e megye fő-orvosa *Schmirch Emil* ur a városi tanácsot felhívta, hogy rendezzen egy tánczvizalmat mellyből ha jelentékeny összeg gyülemend egybe, a városi kórház létesülni fog. A jó eszmét a város polgármestere magáévé tévén, a tánczvizalmat erélyesen fogantatba vette, lett is jelentékeny eredménye, mert 613 ft., tisztán jövedelmezett, melly összeg egy részén ágyneműek, és a betegek ellátására szükséges egyéb kellékek vásároltattak. És így február hó elején, a mult évben, több ágygyal ellátva, a város épületében kinyitott a kórház, mellyben nemcsak a megyebeliek, hanem más vidéki szenvedők is orvosi ápolást nyertek. Tehát a kórház e megye főorvosa, és a városi tanács közremunkálása által a község jótékonyágából jött létre, meg kell még említeni, miképen e megye több évi járásorvosa *Horváth József* ur, úgy a mostani kórházi tánczvizalom, valamint a mult évben is annak jövedelme gyűjtésében, és nevelésében legtöbbet tett, és midőn a kórház megnyitott, több hónapig egyéb hivatalos kötelességén felül minden fizetés nélkül, mint kórházi orvos, a szenvedő emberiségért szívesen fáradozott, jelenleg *Popper József* orvos ur szintén minden fizetés nélkül orvosolja a kórházi betegeket. Isten áldja meg mindazokat, kik e jótékony célra közremunkáltak és adakoztak. T.

— *Csillagászati újdonság*. Ámbár a *bujdosók összejöveteleinek* ma nem tulajdonítanak olyan nagy fontosságot, mint azon időkben, midőn egy csillagászati tény nemcsak a tudomány igazságainak szolgált szilárdítására, hanem országok s egyének sorsa is tőlök függött a közhiedelemben; azért mégis jeles események azok. Illy összejövése lesz Marsnak Jupiterrel martius 14-én, ha t. i. az esti szürkületvilág látni engedi a nyugati eger közel a láthatárhoz. Addig is pedig minden estve látható ugyanazon égtájon a Mars, Jupiter és Venus, csaknem egyenes vonalban egymás felett, a láthatártól véve oly rendben, a millyenben megírók. Hadd nyerjenek hát egy pillantást amaz ismeretlen s képzelhetlen lények lakhelyei, úgy sem történik jelenleg oly sok itt a földön, a mi figyelmet gerjeszsen, még ha nem is tartanánk egészen bölcs Salamonnal. (De azért csak maradjunk itt s örvendjünk a minek lehet, édes csillagvizsgáló barátunk. — *Szerk.*)

Vidéki hírek.

Marmaros-Sziget, febr. 13. (*Bál. Irodalom. Dühös ebek. Uzsora. Piacsi árak.*) Számos dalidóink közül az „Erzsébet“ kisedővoda-kórház- és a

hangászkar javára adatott tánczvizalom érdemel említést, egyszersmind a hangászkar részére zeneszerek megszerzésére segély-aláírási ívek forogtak kézen. — Hogy irodalmunk érdekében is szóljak, röviden meg kell említenem, miszerint városunk szokott lapjain a „Pesti Napló, Budapesti Hírlapon Magyar Sajtón, Hölgyfutáron, Vasárnapi Újság és Politikai Újdonságokon, Katholikus és Magyar Néplapokon kívül a Vasárnapi és Hétköznapi könyvtárra, Nagy Tükörre, Napkeletre és számos irodalmi vállalatra is történtek előfizetések. Ez adatok irodalmunk mikénti pártolásának elegendő tanúi, sőt mi több a helybeli sajtó alól is kerül ki egy gyermekek számára irt mű „Szív tolmácsa“ czim alatt, melly *Horkai tanár* ur munkája. — Néhány nap óta általános rettegésben tartják városunkat a dühös kutyák, mint értesültem, több szerencsétlenség is történt, nevezetesen: egy asszonyt tetemesen megsértettek. Azonban intézkedett a városi hatóság a további szerencsétlenségek meggátolása végett; s e végből az irtó háború megis kezdedett a kóborló kutyák ellen. — Még egy tárgy az, miről szólni akarok, a mi igen szomorú jele a nép szegénységének, és ez az „uzsora“ A falusi nép annyira megszokta már hogy megnyugvással adózik a falu zsidájának, a minek több szomorú áldozata is merült fel. — Mikor fog létesülni egy takaréki pénztár itt, melly e nyomasztó iga alól kiszabadítsa a föld népet! — A mi időjárásunkat illeti, ez eddigelé langy volt, most azonban mintegy 6 nap óta beállott új erővel; farkasaink nyugton vannak, csupán a vadászok kopóit hordogtatják el az erdőkön. — Piacunkon a termények ára ez: buza tiszta 3 ft. 36 kr., közep-szer 3 ft. 12 kr., kétszeres 2 ft. 48 kr., rozs 2 ft., árpa 2 ft. 12 kr., kukoricza 1 ft. 36 kr., zab 54 kr. p. p. pozsonyi merőnkint. D. S.

Eszék, febr. 28-án. T. szerkesztő ur! Kongóból, vagy Hong-kongból kétségkívül hamarabb remélt ön levelet kapni, mint ebből a mi Slavoniánkból mit a drávántuli magyar „görbe országnak“ nevez. — Azonban félve a hozadalmasság szirtjeitől, ha ennek görbeségét akar pro, akar contra vitatnám, mellőzöm ezt. Sőt mellőzöm magát Eszéket is, és átmegyek túl a Drávan kedves magyar rokonaim közé s itt oly jól érzem magam, miszerint szinte elhiszem, hogy csakugyan ezek között lakom s onnan írom e sorokat. — Öt évi Eszéken laktam alatt egy férfúval volt szerencsém megismerkedni, kinek érdemei mint az erdei számcza szerényen elrejtöztek a világ kutató szeméi elöl, de annál kedvesbb zamatot terjesztenek körükben. Most én hízlek magamnak hogy öt bemutatatom e lap közönségének, és így a hazának. E férfú *Belye helység jegyzője*, szerénységét nem serten nevének kiírásával. — Ő volt, ki a keze alatt levő 4 helységben *Kopácson, Daróczon, Laskon* és *Belyén* a községi könyvtár üdvös eszméjét megpendíté, s kedvező viszhangra találván, nem sokára létesítendi is, — ki a nevezett helységek lelkészeivel és iskolatanítóival egyetértve, üdvösen mozdítja elő a nép-felvilágosítását, és azon működik, hogy a népnevelőknek, általában neptanítóknak minél több eszközüik és nagyobb kedvük legyen nehéz munkájukhoz, és a keze alattlevő egész népet a küszöbön levő földosztályra üdvös és *önsetlen* tanácsokkal előkészíti. Mindez nem tulzás, hanem igazság, mit követendő például jónak látam nyilvánosan kimondani. Időjárásunk nappal mosolyog; éjjelre — mintha vaczkorba harapott volna, öszvehúzza a száját, esés régen volt, — a Dráva vize igen sekélyre apadt, de a jég eltakarodott. A búza köble vagy kilója 5—6 forint, kétszeresé 3 ft. 40 kr., 4 ft. kukoricza 3 ft. 30 kr., 3 ft. között ingadoz. A farsang utolsó napja szokásszerint vig dalidóval végződött Eszéken, — s nevezetes, hogy itt e szláv és német városban éjjeli 2 oráig 3-or járatott a *tsardasch* (ezek a tánczrend betüi). Majd máskor többet! A. J.

Szerkesztői mondanivalók.

1051. **Szegzárdra**. P. L. A küldeményt köszönettel vettük.
 1052. **N. V. Püspökibe**. P. K. A 6 darab N. Naptárt márcziusi pesti vásárra viszaküldetni kérjük.
 1053. **Orbán lelke**. Haza jár.
 1054. **Nagy Edéhez**. Tessék azt neki személyesen két szivar között elmondani; akkor is prózában, nem versben.
 1055. **Zalaegerszeg**. Z. G. A „népdalok“ legalább nem rosak. Nincs bennök semmi új és meglepő, de a régi dolgok eléggé csinosan vannak elmondva.
 1056. **Néhány szó a bőjtről**. Kimondott elvünk, tartózkodni minden olyan tárgyról vitatásról, melly egyházi vagy hittani érdekekbe vág. A cikk egyéb érdemeit szívesen elismerjük.
 1057. **Huh be hideg vagyon**. Csalatkozik nagyon. A kőszén is olesőbb lesz napról napra.
 1058. **Vigasztalás**. Nem használható.
 1059. **Rimaszombat**. D. Sz. A ténitvény kezünkben. Két hét múlva az eredményt is tudni reméljük.
 1060. **I. Géza**, ballada. Nem üti meg a mértéket, tehát díjat sem küldhetünk.
 1061. **Egy részvényes hazafi**. A tárgyhöz nem szólhatunk — kár is volna, eső után teríteni ki a köpönyeget. — Nem emlékszünk, hogy ön valaha csak egy szót és irt volna Petőfiről. Védelmezi magát, a midőn nem is gondolt öntre senki?
 1062. **Egy székelynek**. Kérjük az ígért folytatást.
 1063. **Kézdí-Vásárhelyre**. Jó helyen kopogtatni, fő dolog. Rendben lesz minden, ohajtása szerint.
 1064. **A mindszenti pusztára**. Hiszen ha lehetne! Törjük meg kissé a fejünket rajta.
 1065. **Szülőföldem**. Csinos hang, de még sok a reminiscencia. Attól szokják ön el még jókor, hogy ne írjon *szüm-et szívem* helyett.
 1066. **B-nek**. Két műve van itt. „Jurisich“ és „Helyzetem“. Némi simításokkal adni lehetne mindkettőt. Így azonban továbbra is a „bizonytalanok“ seregébe tartoznak.
 1067. **Nagy-Bajomra**. Nem értjük, ki ellen polemizál ön. Úgy sejtjük, hogy más lapok ellen; de ezt legjobb volna ott adni ki.
 1068. **A fogoly király** stb. Nem közölhető.

Több helyről érkezett felszólítás következtében kénytelen a kiadóhivatal ki-nyilatkoztatni, hogy a Vasárnapi Újság 4 és 5-ik, a Politikai Újdonságok 4-ik száma telje-sen elfogyott, azokat tehát a későn érkezett előfizetőknek nem szolgálhat.

Felelős szerkesztő: **Pákh Albert**.